

מה לפילים אצל הגמרא?

פיל ברצפת פסיפס הציפורים בקיסריה ארמון ביזאנטי מאה 6 לס

קידושין כה

רבי שמעון אומר: זו וזו בהגבהה. מתקיף לה רב יוסף: אלא מעתה, **פיל** לרבי שמעון במה יקנה? אמר ליה אביי: בחליפין.

כלי יקר ו כא

וכן עשה לך תיבה וגוי. שבדרך הטבע תכיל אותך לבד ועל צד הנס תחזיק כל הבעלי חיים כמו **פילים וראמים**.

שבת עז ב

תנו רבנן, חמשה אימות הן אימת חלש על גבור: אימת מפגיע על הארי, **אימת יתוש על הפיל**, אימת סממית על העקרב, אימת סנונית על הנשר, אימת פילבית על לונתן.

פסיקתא רבתי, כא

...למלך שעשה חופה לבתו ואמר אדם אחד מגדולי המלך נאה לה לבת המלך להרכיבה על הפיל כשהיא יושבת באפריון ולסלסלה בכל גדולי מלכות. ענה (אחד) [אחר] ואמר פיל גבוה ואין (לה) [לן] הדר (ויש לה) [ואין לן] יופי, ונאה להרכיבה על הסוס ולהראות יופיה בכל גדולי המלכות. ענה אדם אחד פיל גבוה וסוס נאה ואין להם פה לדבר וידים לספוק ורגלים לרקוד (ולהרכיב) [ונאה להרכיבה] על כתיפים להראות את יופיה...

עירובין לא ב

נתנו **לפיל** והולכו, **לקוף** והולכו, אין זה עירוב. ואם אמר לאחר לקבלו הימנו — הרי זה עירוב.

בכורות ח א

בהמה דקה טהורה לחמשה חדשים וכנגדן באילן גפן. בהמה גסה טמאה לשנים עשר חודש וכנגדו באילן דקל. טהורה לתשעה חדשים וכנגדה באילן זית. הזאב והארי והדוב והנמר והברדלס **והפיל** **והקוף** והקיפוף לשלש שנים וכנגן באילן, בנות שוח.

ברכות נ"ה ב

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: אין מראין לו לאדם אלא מהרהורי לבו. שְׁנֵאמַר: "אֵינְתָּ מְלַפָּא רְעִיּוֹנָךְ עַל מְשַׁכְּבֵךְ סְלִקוּ". וְאִיבְעִית אִימָא מְהֵכָא: "וְרְעִיּוֹנֵי לְבָבְךָ תִּנְדְעִי".
אמר רבא: תדע, דלא מחווי ליה לאינש לא דקלא דדהבא ולא פילא דקופא דמחטא.

שד"ל בראשית ו ד

הנפילים וגו': הנפילים היו גבוהי קומה, כמ"ש (במדבר י"ג ל"ג) ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים, ומכאן נראה ג"כ שגם אחר המבול היו נפילים, והנה מציאות קצת ענקים או אנשים גבוהי קומה יותר משאר בני אדם לא ייתכן להכחישה, כי משה הזכיר עוג (דברים ג' י"א) והמרגלים הזכירו אחימן ששי ותלמי (במדבר י"ג כ"ה) ובשמואל (ש"א י"ז ד') מצאנו גלית ואחרים; ומלבד עדות ספרי הקודש הנה עינינו הרואות במעי האדמה **נצמות פילים** ושאר בעלי חיים, שהחוקרים אומרים שהיו בעלי העצמות ההמה גדולים כפילים ויותר מאותם בעלי חיים עצמם הנמצאים עתה, והנה איננו מן הנמנע, שיימצאו כמו כן קצת בני אדם גדולים כפילים במידתנו.

ברכות נו ב

כל מיני חיות יפות לחלום, חוץ מן **הפיל ותקוף** ותקפוד. והאמר מר, הרואה פיל בחלום פלא נעשה לו! לא קשיא, הא דמסרג, הא דלא מסרג.

ברכות נז ב

תנו רבנן: הרואה **פיל, קוף וקפוף**, אומר: "ברוך... משנה את הבריות".

מאירי על ברכות נ"ח ב:ו'

הרואה פיל קוף קיפוף הואיל ודומים לאדם במקצת דברים מברך עליהם ברוך משנה הבריות:

תוספתא כפשוטה על ברכות ו

והראב"ד פירש שאין מברך ברכות הללו אלא על בני אדם שמצטער עליהם, ועל ישראל דווקא... הברייתא בבבלי שגם על פיל, קוף וקפוף מברך משנה הבריות... ושמה פירש רבינו שפיל, קוף, וקפוף הוא כינוי לאנשים ענקים (בא"י היו אומרים גמל במקום פיל, מפני שהפילים לא היו מצויים שם) ולאנשים מכוערים...

שאל ליברמן, תוספתא כפשוטה עירובין ב (הערה 65)

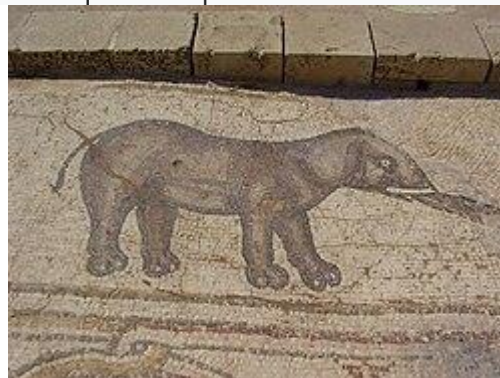
במאירי כתב: שאמרו בתלמוד המערב שאדם יכול ללמד (כלומר, את הקוף ואת הפיל) שבעים לשון. ואין זכר מזה בירושלמי. ונראה שמצא כן במדרש שאבד מאתנו. והקדמונים ספרו כמה פלאות על החיות הללו. וכן מספר פליניאוס (תולדות הטבע ס"ח פ"ג ס"י ו') בשם Mutianus (בן זמנו של נירון ואספסינוס) על פיל שכתב משפט שלם ביונית. ואיליאנוס (nat. anim. ספר ב' ס"יא) כותב שראה בעצמו פיל שרשם באפו אותיות רומיות.

פרק שירה ה ב

פיל אומר. מה גדלו מעשיך? מאד עמקו מחשבתך: (תהילים צב ו)

ELEPHANTS in the TALMU

פיל ברצפת פסיפס הציפורים בקיסריה ארמון ביזאנטי מאה 6 לס

קידושין כה

רבי שמעון אומר: זו וזו בהגבהה. מתקין לה רב יוסף: אלא מעתה, פיל לרבי שמעון במה יקנה? אמר ליה אבוי: בחליפין.

Rav Yosef objects to this: If that is so, by what mode of acquisition can an elephant be acquired, according to the opinion of Rabbi Shimon? It is impossible to lift an elephant.

כלי יקר ו כא (רבי שלמה אפרים מלונשיץ, מאה 17)

וכן עשה לך תיבה וגו'. שבדרך הטבע תכיל אותך לבד ועל צד הנס תחזיק כל הבעלי חיים כמו פילים וראמים.

...Kli Yakar: 6: 21 “Make for yourself an ark

In the natural way of the world, the ark will be suitable for you alone, but miraculously it will hold all of the animals such as elephants and antelopes

שבת עז ב

תנו רבנן, חמשה אימות הן אימת חלש על גבור: אימת מפגיע על הארי, אימת יתוש על הפיל, אימת סממית על העקרב, אימת סנונית על הנשר, אימת פילבית על לונתן.

our Sages taught: There are five dreads, i.e., dread that the weak cast over the mighty: The dread of the *mafzia*, a small creature, over the lion; the dread of the mosquito over the elephant; the dread of the gecko over the scorpion; the dread of the swallow over the eagle; the dread of the *kilbit*, a small fish, over a whale.

פסיקתא רבתי, כא**Pesikta Rabati 20: 1**

a king who made a wedding for his daughter. One of his advisors said ... that it would be pleasant to carry her on an elephant while she sits up high in a seat and rides through the kingdom. Another advisor said: an elephant

is too high and ugly, so the people will not see her glory or her beauty. It would be better to carry her on a horse and show her beauty throughout the kingdom. Another answered: an elephant is high, and a horse is pleasant but neither of them have a mouth to speak or hands to clap or feet to ...dance. It would be better to carry her on shoulders and show her beauty

עירובין לא ב

נתנו לפיל והולכו, לקוף והולכו, אין זה עירוב. ואם אמר לאחר לקבלו הימנו — הרי זה עירוב.

it was taught in a *baraita*: If **one gave** the *eiruv* to a trained **elephant**, and **it brought it** to the place where he wanted the *eiruv* deposited, or if he gave it to a **monkey**, and **it brought it** to the proper location, **it is not** a valid *eiruv*. **But if he told another person to receive it from the animal, it is a valid *eiruv*.**

בכורות ח א

הזאב והארי והדוב והנמר והברדלס והפיל והקוף והקיפוף לשלש שנים וכנגן באילן, בנות שוח.

The wolf, and the lion, and the bear, and the leopard, and the *bardelas*, and the elephant, and the monkey, and the long-tailed ape give birth after three years, and corresponding to them with regard to trees is the white fig.

ברכות נ"ה ב: כ"א

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: אין מראין לו לאדם אלא מהרהורי לבו. שפאמר: "אנת מלפא רעיונד על משפבד סלקוי". ואיבעית אימא מהכא: "ורעיוני לבבד תנדע". אמר רבא: תדע, דלא מחוו ליה לאינש לא דקלא דדהבא ולא פילא דעגיל בקופא דמחטא.

Rabbi Shmuel bar Nahmani said that Rabbi Yonatan said: A person is shown in his dream **only the thoughts of his heart** when he was awake,

Rava said: Know that this is the case, **for one is neither shown a golden palm tree nor an elephant** going through **the eye of a needle** in a dream. In other words, dreams only contain images that enter a person's mind.

ברכות נז ב

כל מיני חיות לפות לחלום, חוץ מן הפיל והקוף והקפוד. והאמר מר, הרואה פיל בחלום פלא נעשה לו! לא קשא, הא דמסרג, הא דלא מסרג.

All types of animals are auspicious signs for a dream except for an elephant, a monkey and a long-tailed ape. The Gemara asks: **Didn't the Master say: A miracle will be performed for one who sees an elephant in a dream?** The Gemara answers: This is **not difficult. This**

statement that a vision of an elephant is a good omen refers to a case **where it is saddled**, while **this** statement that it is not a good omen refers to a case **where it is not saddled**.

ברכות נח

תנו רבנן: הרוצה פיל, קוף וקפוף, אומר: "ברוך... משנה את הבריות".

The Sages taught: One who sees an elephant, a monkey, or a vulture (Rashi) recites: Blessed... Who makes creatures different.

מאירי על ברכות נ"ח ב:ו'

הרואה פיל קוף קיפוף הואיל ודומים לאדם במקצת דברים מברך עליהם ברוך משנה הבריות:

Meiri on Berachot 58

One who sees an elephant, monkey or prosimian (type of primate), since they resemble humans in some manner, he should say the blessing: Blessed is He who Who makes creatures different...

Shaul Liberman Tosefta Kipshuta on Berachot 6:

The Raavid explains that these blessings are only to be said for people that he feels sorry for, and specifically people from Yisrael. The Beraita in Bavli states: also on an elephant, a monkey or a prosimian, one should make this blessing. Perhaps the Raavid's explanation is that the elephant, monkey and prosimian are expressions for giant people and for ugly people (in Eretz Yisrael they would say a camel rather than an elephant, ...because elephants are not found there),

Shaul Liberman, Tosefta Kipshuta Eruvin 2 (comment 65)

In the Meiri, he wrote: It was said in the Western Talmud that a person can teach them (meaning the monkey and the elephant) 70 languages. There is no mention of this in the Yerushalmi, and it seems that it is found in a Midrash which has been lost to us. The ancients told of wonders about these animals. And also, Palinius tells of this (Toldot Hateva) in the name of Mutianus (a contemporary of Neron and Espseinus) about an elephant who wrote a full sentence in Greek. And Ilianus (in the book nat. anim.) writes that he himself saw an elephant who wrote Roman letters with his trunk.

פרק שירה ה ב

פִּיל אֹמֵר. מִה גְּדֹלוֹ מַעֲשָׂיךָ יְיָ מְאֹד עֲמֻקּוֹ מִחֻשְׁבְּתֶיךָ : (תהילים צב ו)

The Elephant is saying: “How great are your works,, ה' Your thoughts are tremendously deep.”